

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 9 (534)

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

- Зарим шүүгч, ерөнхий шүүгчийг сэлгэн ажиллуулах тухай

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

- Иргэний буртгэлийг сайжруулах зарим арга хэмжээний тухай
- Мянганы сорилтын гэрээний хэрэгжилтийн бэлтгэл ажлын тухай

Улсын Их Хурлын Тамгын газар

Улаанбаатар хот

2008 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

Долоо хоног тутмын

Улаанбаатар хот

2008 оны туравдугаар сарын 7

№9 (534)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

114.	Улсын манлай уяач цол олгох тухай	Дугаар 20	182
115.	Улсын алдарт уяач цол олгох тухай	Дугаар 21	182
116.	Бямбын Даваасурэнд Монгол Улсын гавьяат багш цол хүртээх тухай	Дугаар 22	183
117.	Сумьяагийн Нэргүйд Монгол Улсын гавьяат багш цол хүртээх тухай	Дугаар 23	183
118.	Магсарын Норовт Монгол Улсын гавьяат барилгачин цол хүртээх тухай	Дугаар 24	183
119.	Чимэдцээзгийн Пунцагт Монгол Улсын хүний гавьяат эмч цол хүртээх тухай	Дугаар 25	183
120.	Дамбийнамын Жагдагт Монгол Улсын гавьяат жужигчин цол хүртээх тухай	Дугаар 26	184
121.	Ишдоржийн Одончимэгт Монгол Улсын гавьяат жужигчин цол хүртээх тухай	Дугаар 27	184
122.	Буяндэлгэрийн Донровт Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 28	184
123.	Зундуйн Алтангэрэлд Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 29	184
124.	Цэрэндоржийн Аюушид Монгол Улсын гавьяат малчин цол хүртээх тухай	Дугаар 30	185
125.	Чулзууны Будад Монгол Улсын аж үйлдвэрийн гавьяат ажилтан цол хүртээх тухай	Дугаар 31	185
126.	Жигжиidийн Биндэрт Монгол Улсын урлагийн гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 32	185
127.	Очирын Эрдэнчнууунд Монгол Улсын урлагийн гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 33	185
128.	Зарим хүнийг одон, медалиар шагнах тухай	Дугаар 34	186
129.	Сун Юун Сон-ыг "Алтан гадас" одонгоор шагнах тухай	Дугаар 35	191
130.	ОХУ-ын зарим иргэнийг одон, медалиар шагнах тухай	Дугаар 36	191
131.	Ван Да Чи-г "Найрамдал" медалиар шагнах тухай	Дугаар 37	192
132.	Ириж Неквасилийг "Найрамдал" медалиар шагнах тухай	Дугаар 38	192
133.	Зарим шүүгч, ерөнхий шүүгчийг сэлгэн ажиллуулах тухай	Дугаар 44	192
134.	Шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 45	192

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

135.	Менгэн шагнал олгох тухай	Дугаар 356	193
136.	Журам батлах тухай	Дугаар 358	196
137.	Иргэний бүртгэлийг сайжруулах зарим арга хэмжээний тухай	Дугаар 05	198

138.	Ажилд томилох тухай	Дугаар 06	198
139.	Мянганы сорилтын гэрээний хэрэгжилтийн бэлтгэл ажлын тухай	Дугаар 08	198
140.	Ажлаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 16	199
141.	Ажилд томилох тухай	Дугаар 17	199
142.	Тэмдэглэлт едер бий болгох тухай	Дугаар 22	200

Гурав. МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

143.	Улсын Их Хурал Онцгой албан татварын тухай хуульд веерчлэлт оруулах тухай хууль батлаадаа Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх маргааныг хянан шийдвэрлэсэн тухай	Дугаар 01	200
------	--	-----------	-----

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар сарын 01-ний өдөр	Дугаар 20	Улаанбаатар хот
---	-----------	-----------------

Улсын манлай уяач цол олгох тухай

Монгол Улсын "Үндэсний их баяр наадмын тухай" хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.3, 8.6-д заасан болзлыг хангасан дор дурьдсан уяачдад "Улсын манлай уяач" цол олгосугай.	Баянцогт сумын харьяат улсын алдарт уяач
1. Сэрээтэрийн Гийнаа - Төв аймгийн Баян-Өнжүүл сумын харьяат улсын алдарт уяач	3. Лхагваагийн Цандэлзэг - Завхан аймгийн Улиастай сумын харьяат улсын алдарт уяач
2. Дашидоржийн Менхбат - Төв аймгийн Бурд сумын харьяат улсын алдарт уяач	4. Товуугийн Энхбат - Овхирхангай аймгийн
	МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар сарын 01-ний өдөр	Дугаар 21	Улаанбаатар хот
---	-----------	-----------------

Улсын алдарт уяач цол олгох тухай

Монгол Улсын "Үндэсний их баяр наадмын тухай" хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.3, 8.6-д заасан болзлыг хангасан дор дурьдсан уяачдад "Улсын алдарт уяач" цол олгосугай.	6. Жүгдэрийн Дамдинсүрэн - Архангай аймгийн Цэнхэр сумын харьяат уяач
1. Усны-Эхийн Аюурзана - Завхан аймгийн Түдэвтэй сумын харьяат уяач	7. Дариймаагийн Жаргал - Орхон аймгийн Баян-Өндер сумын харьяат уяач
2. Дэлгэрэхийн Базаррагчaa - Завхан аймгийн Баянтэс сумын харьяат уяач	8. Буян-Өлзийн Жаргалсайхан - Архангай аймгийн Төвшрүүлэх сумын харьяат уяач
3. Цогтын Батсайхан - Төв аймгийн Батсүмбэр сумын харьяат уяач	9. Сайрийсүрэнгийн Төмөр-Очир - Сүхбаатар аймгийн Түмэнцогт сумын харьяат уяач
4. Пүрэвийн Баяраа - Төв аймгийн Цээл сумын харьяат уяач	10. Баярмагнайн Тэрбиш - Сэлэнгэ аймгийн Ерөв сумын харьяат уяач
5. Банзрагчийн Билэгдэмбэрэл - Төв аймгийн Лүн сумын харьяат уяач	11. Бат-Очирын Эрдэнэгэрэл - Сэлэнгэ аймгийн Сүхбаатар сумын харьяат уяач
	МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 22

Улаанбаатар
хотБямбын Даваасүрэнд Монгол Улсын
гавьяат багш цол хүртээх тухай

Боловсролын салбарт он удаан жил үр бүтээлтэй ажиллан боловсрол судлал, сурган хүмүүжүүлэх зүй, заах аргын талаар сургалт, эрдэм шинжилгээ, судалгааны бүтээлүүд түүрвик, боловсролын байгууллагын тогтолцоо, удирдлага, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох, мэргжилтэй боловсон хүчин, эрдэмтдийг

бэлтгэхэд оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж Монгол Улсын Боловсролын их сургуулийн тэнхимийн эрхлэгч, доктор, профессор Бямбын Даваасүрэнд Монгол Улсын гавьяат багш цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 23

Улаанбаатар
хотСумъяагийн Нэргүйд Монгол Улсын
гавьяат багш цол хүртээх тухай

Боловсролын салбарт он удаан жил үр бүтээлтэй ажиллаж, сургалт, эрдэм шинжилгээний олон ном, сурах бичиг, өгүүлэл бичиж нийтлүүлэн, гоц авьяастай хүүхдийн цогцолбор, сургуулийг үүсгэн байгуулж бэхжүүлэхэд оруулсан хувь

нэмрийг нь үнэлж Нийслэлийн 93 дугаар сургуулийн зөвлөх багш Сумъяагийн Нэргүйд Монгол Улсын гавьяат багш цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 24

Улаанбаатар
хотМагсарын Норовт Монгол Улсын
гавьяат барилгачин цол хүртээх тухай

Барилгын салбарт олон жил санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллан барилгын үйлдвэрлэлийн үр ашигт дээшшуулж, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, орон сууцны барилгуудыг чанартай барьж ашиглалтад оруулан барилгын материалын үйлдвэрлэлийг сэргээн хөгжүүлэхэд оруулсан хувь

нэмрийг нь үнэлж барилга угсралтын "Ганьт" ХХК-ийн өрөнхий инженер Магсарын Норовт Монгол Улсын гавьяат барилгачин цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 25

Улаанбаатар
хотЧимэдцээсгийн Пунцагт Монгол Улсын
хүний гавьяат эмч цол хүртээх тухай

Эрүүл мэнд, боловсролын салбарт олон жил санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж, сургалт, эрдэм шинжилгээний бүтээлүүд түүрвик эмнэлгийн нарийн мэргжлийн боловсон хүчин бэлтгэх, эмнэлгийн практикт мэс заслын шинэ аргуудыг нэвтрүүлэн хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалахад оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж ЭМШУИС-

ийн мэс заслын тэнхимийн эрхлэгч, доктор, профессор Чимэдцээсгийн Пунцагт Монгол Улсын хүний гавьяат эмч цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 26

Улаанбаатар
хот

Дамбийнямын Жагдарт Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол хүртээх тухай

Мэргэжлийн урлагийн байгууллагад олон
жил үр бүтээлтэй ажиллаж монголын нээрт зохиолч,
яруу найрагчдын хошин зохиол бутзэл, цэргээх
орны сэдэвт шүлэг, найраглалыг уран чадварлаг
үншиж олны хүртээл болгох, тайз, дэлгэцийн болон
хошин урлагийг хөгжүүлэхэд оруулсан хувь

нэмрийг нь үнэлж Монголын хошин урлагийн
театрын жүжигчин Дамбийнямын Жагдарт Монгол
Улсын гавьяат жүжигчин цол хүртээсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 27

Улаанбаатар
хот

Ишдоржийн Одончимэгт Монгол Улсын гавьяат жүжигчин цол хүртээх тухай

Дэлхийн сонгодог болон үндэсний драмын
жүжиг, уран сайнхын кино, хошин хөтөлбөрийн олон
арван гол ба туслах дүрийг мэргэжлийн өндөр
түвшинд чадварлаг бүтээж, тайз, дэлгэцийн урлагт
хошин мюзиклийн төрлийг дэлгэрүүлэх, хошин
урлагийг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг

нь үнэлж "Х-ТҮЦ" уран бүтээллийн нэгдлийн
жүжигчин Ишдоржийн Одончимэгт Монгол Улсын
гавьяат жүжигчин цол хүртээсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 28

Улаанбаатар
хот

Буяндэлгэрийн Донровт Монгол Улсын сöёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Монголын телевизийн байгууллагуудад олон
жил үр бүтээлтэй ажиллаж, үзэгчдийн
таашаанд нийцсэн олон арван шилдэг бүтээлүүд
туурвик, телевизийн нэвтрүүлгийн чанар, үр наалог
дээшшуулэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь

үнэлж ТҮ-9 телевизийн ахлах зураглаач
Буяндэлгэрийн Донровт Монгол Улсын сөёлын
гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 29

Улаанбаатар
хот

Зундуйн Алтангэрэлд Монгол Улсын сöёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Монголын нээрт соён гэгээрүүлэгч
Д.Данланравжавгийн өв дурсгалыг хадгалах
хамгаалан, олны хүртээл болгох, монгол орны
төв нутгийн түүх, соён урлаг, байгаль орчныг
гадаад дотоодод сурталчлан таниулах, аялал
жуулчлалыг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь

нэмрийг үнэлж Дорноговь аймгийн музейн сургалт,
судалгааны төвийн захирал Зундуйн Алтангэрэлд
Монгол Улсын сөёлын гавьяат зүтгэлтэн цол
хүртээсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

2008 он №9 (534)

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 30

Улаанбаатар
хот

Цэрэндоржийн Аюушид Монгол Улсын гавьяат малчин цол хүртээх тухай

Мал сүргйнхээ тоо толгойг тогтвортой
есгеж, үүлдэр угсааг нь сайжруулан, ашиг шимийг
сайн ашиглаж, хурдан морь уяах эрдэмд өөрийн
хүч чадал, окоун ухаанаа зориулан, запуу уяачдыг
сургаж бэлтгэхийн зэрэгцээ Үндэсний их баяр
наадам, улсын шигшмэл "Их хурд", бусийн

уралдаануудаас 9 түрүү, 55 айраг авсан амжилтыг,
нь үнэлж Зөвсөгт хүний 314 дүгээр ангийн малчин,
улсын тод манлай уяач Цэрэндоржийн Аюушид
Монгол Улсын гавьяат малчин цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 31

Улаанбаатар
хот

Чулууны Будад Монгол Улсын аж үйлдвэрийн гавьяат ажилтан цол хүртээх тухай

Аж үйлдвэрийн салбарт олон жил
санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж хувийн
хэвшлийн мод боловсруулах үйлдвэр байгуулан
орчин үеийн шинэ техник технологи нэвтрүүлж, олон
терлийн чанар, үзүүлжтэй бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэн
хэрэглагчийн экологийн цэвэр бүтээгдэхүүнээр
хангаж, ой модны аж үйлдвэрийг хөгжүүлэхэд

оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж үйлдвэр,
худалдааны "Очир" ХХК-ийн ерөнхий захирал
Чулууны Будад Монгол Улсын аж үйлдвэрийн
гавьяат ажилтан цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 32

Улаанбаатар
хот

Жигжиidийн Биндэрт Монгол Улсын урлагийн гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Соёл урлагийн байгууллагад олон жил үр
бүтээлтэй ажиллаж, үзэгчдийн сонирхолд
нийцсэн олон шилдэг уран сайхны болон
баримтат кино бүтээж, монголын орчин үеийн
кино урлагийг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь
нэмрийг нь үнэлж "Орчлонфильм" ХХК-ийн

ерөнхий найруулагч, захирал Жигжиidийн Биндэрт
Монгол Улсын урлагийн гавьяат зүтгэлтэн цол
хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 33

Улаанбаатар
хот

Очирын Эрдэнэчuluунд Монгол Улсын урлагийн гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Монгол дарханы урлах эрдмийг чадамгай
эзэмшин бурханы шашин түүний зан үйлийн
холбогдолтой уран дарханы олон шилдэг бүтээл
урлаж, монголын уламжлалт шашны соёл, ёс
заншлыг сэргээн хөгжүүлэх, монгол дарханы
уламжлалт урлалыг хойч үедээ сургаж евлүүлэхэд
оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж ШШГЕГ-ын

харьяа 401 дүгээр ангийн Сургалт, үйлдвэрлэлийн
төвийн захирал, хошууч Очирын Эрдэнэчuluунд
Монгол Улсын урлагийн гавьяат зүтгэлтэн цол
хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 34

Улаанбаатар
хот

Зарим хүнийг одон, медалиар шагнах тухай

Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, боловсрол,
соёл, шинжлэх ухаан, эрүүл мэнд, хөдөө аж ахуй,
уул уурхай, дулаан, эрчим хүч, нийтийн аж ахуйн
үйлчилгээ, авто зам, тээвэр, даатгал, тэр,
захиргааны болон төрийн бус байгууллагад олон

жил үр бутээлтэй ажиллаж байгаа болон Монгол
Улсаас ОХУ-д телсэн ихэрийн асуудлыг Монгол
Улсад нэн ашигтайгаар шийдвэрлэхэд чухал хувь
нэмэр оруулсан дор дурдсан хүмүүсийг одон,
медалиар шагнасугай.

ХӨДӨЛМӨРИЙН ГАВЬЯАНЫ УЛААН ТУГИЙН ОДОНГООР:

1. Донойн Адъяа - Орхон аймаг дахь уулын баяжуулах "Эрдэнэт" үйлдвэрийн хэлтсийн дарга
2. Хавдсиламын Баделхан - Баян-Өлгий аймгийн авто замын "Жол" ХК-ийн өренхий захирал
3. Сухбаатарын Батболд - Монгол Улсын Их Хурлын гишүүн
4. Дамбийнмын Батмөнх - Завхан аймгийн ИТХТ-ийн дарга
5. Халтарын Баярлхагва - Завхан аймгийн Засаг даргын орлогч
6. Даваажавын Ганхуяг - УИХ-ын гишүүн, Эдийн засгийн байнгын хорооны дарга
7. Гүнсэнгийн Дамбийн - Говь-Алтай аймгийн Бугат сумын МАХН-ын хорооны дарга
8. Цэдэвсүрэнгийн Дэлгэрбүян - Дундговь аймгийн Ахмадын хорооны дарга
9. Гомбодоржийн Далзг - "НИК" ХК-ийн Хөвд аймаг дахь салбарын ахмад тээвэрчин, өндер насттан
10. Бадарчийн Нансалмаа - ТЗҮААЭГ-ын харьяа Хэвлэх үйлдвэрийн генераторч
11. Дэжээгийн Ойдовдорж - Өмнөговь аймгийн Даланзадгад сумын намын анхан шатны 3 дугаар хорооны дарга
12. Ням-Осорын Оюунханд - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 33 дугаар сургуулийн сургалтын менежер
13. Дүүдэйн Санчин - Нийслэлийн худалдаа, үйлчилгээний "Туулимпекс" ХХК-ийн захирал
14. Дамдины Сэргжмядаг - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн "Ирээдүй" цогцолборын 1 дүгээр бага сургуулийн бага ангийн багш
15. Буюнэмэхийн Хоожин - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 11 дүгээр хорооны Иргэдийн Нийтийн Хурлын дарга
16. Цэрэнбалжидын Цэрэндээжид - Нийслэлийн Налайх дүүргийн "Голомт" цогцолбор сургуулийн бага ангийн багш
17. Арьяагийн Чимэдцогзол - ШУА-ийн Хими, хими технологийн хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний ажилтан
18. Чимэдийн Баасан - Нийслэлийн Налайх дүүргийн ЗДТГ-ын ахлах мэргжилтэн
19. Довчингийн Баасандорж - Нийслэлийн Хан-Уул дүүргийн 11 жилийн 75 дугаар сургуулийн сургалтын менежер
20. Содномдаржаагийн Бадам - Нийслэлийн Баянгол дүүргийн "Эрдмийн -Үндрава" цогцолбор сургуулийн орос хэлний багш
21. Үлзмжийн Бадам - ХҮДС-ийн багш
22. Самбууугийн Бадамжунай - Дорнод аймгийн "Дорнод бүсийн эрчим хүчиний систем" ХК-ийн инженер

"АЛТАН ГАДАС" ОДОНГООР:

1. Абайн Авчкур - Баян-Өлгий аймгийн Ногооннуур сумын 11 жилийн сургуулийн багш
2. Нацагдоржийн Алимаа - Монголын өмгөөлөгчдийн холбооны гишүүн, нийслэлийн өмгөөлөгчдийн зөвлөлийн өмгөөлөгч
3. Ринчингийн Алтанцэцэг - Монголын Эмэгтэйчүүдийн академийн дэд тэргүүн
4. Рияний Атимхан - Баян-Өлгий аймгийн Улаанхус сумын Хөххөтөл багийн сургуулийн захирал
5. Хоролжавын Аюушмаа - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 33 дугаар сургуулийн түүх-газарзүйн багш
6. Чимэдийн Баасан - Нийслэлийн Налайх дүүргийн ЗДТГ-ын ахлах мэргжилтэн
7. Довчингийн Баасандорж - Нийслэлийн Хан-Уул дүүргийн 11 жилийн 75 дугаар сургуулийн сургалтын менежер
8. Содномдаржаагийн Бадам - Нийслэлийн Баянгол дүүргийн "Эрдмийн -Үндрава" цогцолбор сургуулийн орос хэлний багш
9. Үлзмжийн Бадам - ХҮДС-ийн багш
10. Самбууугийн Бадамжунай - Дорнод аймгийн "Дорнод бүсийн эрчим хүчиний систем" ХК-ийн инженер

11. Жамъян-Осорын Бадрах - Сүхбаатар аймгийн Баруун-Урт сумын өндөр настан, МАХН-ын ахмад ажилтан
12. Билгээгийн Батбилэг - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 5 дугаар хорооны хэсгийн ахлагч
13. Цэндсүрэнгийн Батсайхан - Төв аймгийн ИТХ-ын ажилтан
14. Гомбын Батсух - Дорноговь аймгийн Сайншанд сумын өндөр настан, ахмад багш
15. Мишигийн Баянжаргал - Нийслэлийн Баянгол дүүргийн 95 дугаар цэцэрлэгийн эрхлагч
16. Банзрагчийн Баярмагнай - Завхан аймгийн Тосонцэнгэл сумын 11 жилийн сургуулийн түүх нийгмийн багш
17. Дуламын Буджав - Говьсүмбэр аймгийн Сүмбэр сумын өндөр настан, МАХН-ын ахмад ажилтан
18. Дуламсүрэнгийн Бэхбат - Монголын хөгжлийн зохиолч
19. Чагнаагийн Бямбадорж - Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн Инженерийн сургуулийн захирал
20. Доржсүрэнгийн Бямбасурэн - Нийслэл дэх хэвлэлийн "Бест принтенг"-ХХК-ийн хэвлэх үйлдвэрийн залжийн хянааг
21. Баягслангийн Ганбат - УИХ-ын Тамгын газрын нарийн бичгийн дарга, санхүү, үйлчилгээний хэлтсийн дарга
22. Самдангийн Ганданбаавар - ЗГХЭГ-ын техникин
23. Дангаасүрэнгийн Гантемер - БСШУЯ-ны харьцаа Монгол-Энэтхэгийн хамтарсан сургуулийн захирал
24. Эрдэнийн Гур-Аранз - Анод банкны гүйцэтгэх захирал
25. Чойжилын Даваасамбуу - ШУТИС-ийн Эрчим хүчиний инженерийн сургуулийн багш
26. Чумбуугийн Дамбадаржва - Ховд аймгийн Ахмадын хорооны дарга
27. Гомбожавын Дариймаа - ХААИС-ийн математикийн багш
28. Базарваанийн Даринчуулун - Азийн хөгжлийн банкны Монгол Улсыг хариуцсан захирлын зөвлөх
29. Дамдингийн Дащдовдон - Нийслэлийн Баянгол дүүргийн МАХН-ын 19 дүгээр үүрийн дарга
30. Сумьяагийн Дащондог - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн МАХН-ын 44 дүгээр үүрийн дарга
31. Хамсангийн Дащэрэн - Нийслэлийн Сувилагчийн дунд сургуулийн нуур амны согог заслын сувилахуйн багш
32. Тогоочийн Дорждагва - МУИС-ийн Философийн тэнхмийн багш
33. Чойнхорын Доржпалам - Дорнод аймгийн ИТХ-ын Орон нутгийн өмчийн албаны дарга
34. Доржготовын Дүгэrsурэн - Дорноговь аймгийн Айраг сумын сургуулийн зураг хөдөлмөрийн багш
35. Дэмбэрэлийн Дэлгэрбаяр - Орхон аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтсийн дарга
36. Цэдээгийн Дэлгэрмерен - Говьсүмбэр аймгийн уул уурхайн "Говьгоо" ХХК-ийн ерөнхий захирал
37. Дарьмаагийн Дэнсмаа - Нийслэлийн Баянгол дүүргийн "Эрдмийн Үндрэа" цогцолбор сургуулийн математикийн багш
38. Бяруузанын Жавзансүрэн - Дархан-Уул аймгийн худалдаа, үйлчилгээний "Дархан чулуут" ХХК-ийн захирал
39. Дэлгэгийн Жанцанхорлоо - ХХААЯ-ны Малын удмын сангийн үндэсний төвийн захирал
40. Дашиямын Жанчивдорж - УИХ-ын Тамгын газрын ерөнхий нийтлан бодогч
41. Жалбуугийн Жаргалсайхан - Нийслэлийн Багануур дүүргийн "Боловсрол" цогцолбор сургуулийн математикийн багш
42. Зэсэмийн Ичинхорлоо - ЭМШУИС-ийн багш
43. Пүрэвийн Ичинхорлоо - Завхан аймгийн Сонгино сумын 11 жилийн сургуулийн бага ангийн багш
44. Тогоочийн Лхагваа - Удирдлагын академийн захирал
45. Жамцын Лхагвасурэн - Нийслэлийн "Дулааны цахилгаан станц-3" ТӨХК-ийн залжийн инженер
46. Базарваанийн Лхазайлхам - Завхан аймгийн Түдэвтэй сумын сургуулийн бага ангийн багш

47. Равагийн Лхамаа - Нийслэлийн Хан-Уул дүүргийн 75 дугаар сургуулийн математикийн багш, нийгмийн ажилтан
48. Жамсрангийн Маам - Хөвсгөл аймгийн Шин-Идэр сумын сүм дундын эмнэлгийн бага эмч
49. Должинсурэнгийн Менхбайна - Нийслэлийн Налайх дүүргийн "Голомт" цогцолбор сургуулийн бага аngийн багш
50. Дүгэргжавын Менхбаяр - МУБИС-ийн Дурслэх урлаг технологийн сургуулийн багш
51. Дамбадаржаагийн Мөнхтайван - Нийслэлийн Багахангай дүүргэг дэх "Игч-Орд" ОНӨҮГ-ын захирал
52. Галбадрахын Мөнхтуул - Нийслэлийн Баянгол дүүргийн "Оюуны Үндэраа" цогцолбор сургуулийн математикийн багш
53. Түнгээгийн Мөнхтуяа - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 11 жилийн 50 дугаар сургуулийн уран зохиолын багш
54. Пүрэвийн Мэлс - Дорнод аймгийн Зураач, урчуудын холбооны уран бүтээлч
55. Норовбадамын Намчин - Нийслэлийн худалдаа, үйлчилгээний "Тэнгэр газар" ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал
56. Балдандоржийн Наранхүү - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн "Олонлог-Төв" сургуулийн математикийн багш
57. Нанжидын Наранчимгэ - Удирдлагын академийн Нийгмийн удирдлагын сургуулийн захирал
58. Лувсангийн Нармандах - Баянхонгор аймгийн Заг сумын мал эмнэлгийн "МЭЭЗ" ХХК-ийн захирал
59. Лодойдамбын Насанбат - Хөгжим бүжгийн коллежийн төгөлдөр хуурын багш
60. Дашидэндэвийн Нина - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн 11 жилийн 9 дүгээр сургуулийн нийгмийн ажилтан
61. Хөрстийн Нэмэх - Дорноговь аймгийн Иххэт сумын Засаг дарга
62. Гонгорын Нямдорж - Орхон аймгийн MAXH-ын хорооны хэсгийн ахлагч
63. Царэнхамын Нямсурэн - Нийслэлийн "Дулааны цахилгаан станц-3" ТӨХХ-ийн горимын техникин
64. Дамдины Октябрь - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 1 дүгээр сургуулийн бага аngийн багш
65. Ламжавын Олзвой - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 24 дүгээр сургуулийн монгол хэлний багш
66. Жамбын Оюун - Нийслэлийн "Улаанбаатар" их сургуулийн багш
67. Нямбалбарын Оюун - Хөгжим бүжгийн коллежийн бүхий тэнхмийн эрхлэгч
68. Жонгооны Оюунчимэг - Нийслэлийн Багануур дүүргийн "Боловсрол" цогцолбор сургуулийн ерөнхий менежер
69. Цэрэн-Юндэнгийн Өлзийт - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн "Баянзүрх" цогцолбор сургуулийн нийгмийн ажилтан
70. Адъяагийн Пэрлээ-Ойдов - МУБИС-ийн химиийн тэнхмийн эрхлэгч
71. Балгансурэнгийн Пүрэвжав - Улаанбаатар хотын Барилгын коллежийн математикийн баш
72. Банзрагчийн Сугармаа - "Монгол даатгал" ХХК-ийн Говьсүмбэр аймаг дахь салбарын захирал
73. Дэжидийн Сумъяа - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 9 дүгээр цэцэрлэгийн эрхлэгч
74. Лувсанкамцын Сүхбаатар - Орхон аймаг дахь уулын баяжуулах "Эрдэнэт" үйлдвэрийн дулааны станцын цахилгаанчин
75. Пэрэнлэйн Тогоо - Нийслэлийн соёл урлагийн "Хатан эх" чуулгын дарга
76. Гунгаагийн Тунгалаг - Клиникийн нэгдсэн 2 дугаар эмнэлгийн тасгийн эрхлэгч
77. Батдэлгэрийн Төрбат - Нийслэлийн "Орчлон фильм" ХХК-ийн ерөнхий зуравч
78. Дүгэргжавын Үүрцайх - Архангай аймгийн Барилга үйлдвэрлэл, үйлчилгээний "Цагаансүмбэр" ХХК-ийн ерөнхий захирал
79. Нямын Хишигдорж - Нийслэлийн Барилга засвар, үйлдвэрлэл худалдааны "Шинчлэл-Инвест" ХК-ийн ТУЗ-ийн дарга
80. Зундуйн Хишигжаргал - Сэлэнгэ аймгийн Сайхан сумын Хөтөл тосгоны "Эрдмийн Үндэраа" лицей сургуулийн захирал
81. Самбуугийн Хумбаарай - Цэргийн дуу бүжгийн "Дайчин алдар" чуулгын жүжигчин
82. Бадамын Цолмон - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 112 дугаар сургуулийн сургалтын менежер

83. Мергелчийн Цэвэгбат - Өвөрхангай аймгийн Тарагт сумын өндер настан, Ахмадын холбооны дарга
84. Лхагвын Цэдэвсүрэн - БСШУЯ-ны Төрийн захиргаа удирдлагын газрын дарга
85. Бадрахын Цэдэндамба - Монголын емгевелгчдийн холбооны емгевелгч
86. Зундуйдамбын Цэрэнбат - Өвөрхангай аймгийн Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвийн менежер
87. Батменхийн Цэрэндулам - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дуургийн 11 жилийн 107 дугаар сургуулийн сургалтын менежер
88. Авирамзийн Цэрэнпил - Увс аймгийн Улаангом сумын өндер настан, МАХН-ын ахмад ажилтан
89. Паламхуугийн Цэрэнханд - Нийслэлийн худалдаа, НААҮ-ний "Элегант" ХХК-ийн ерөнхий захирал
90. Халтарын Цэцэгсүрэн - Ховд аймгийн Жаргалант сумын 11 жилийн 1 дүгээр сургуулийн түүх нийгмийн багш
91. Намхайн Цэцэгээз - Нийслэлийн Сүхбаатар дуургийн 25 дугаар тусгай сургуулийн бага аянгийн багш
92. Довчингийн Цэцэрлэг - СУИС-ийн Хөгжмийн урлагийн факультетийн хөгжмийн багш
93. Сэнгээгийн Цээпил - Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын мэргжээл-арга зүйн үндэсний төвийн захирал
94. Даваасурэнгийн Чанцалдулам - Нийслэлийн Налайх дуургийн өндер настан, ахмад багш
95. Ононгийн Чинбаяр - Монголын чөлөөт сэтгүүлчдийн холбооны ерөнхийлгч
- ХӨДӨЛМӨРИЙН ХҮНДЭТ МЕДАЛИАР:**
1. Ядамжавын Аюуш - Архангай аймгийн Төвшруулэх сумын хүн эмнэлгийн эзлэжийн сувилагч
2. Цогзолын Баасандорж - МАХН-ын Удирдах зөвлөлийн ажлын албаны программист
3. Данрангийн Батбаатар - МАХН-ын Төв байрны спесарь
4. Дарамбазарын Батзаяа - МАХН-ын төв хэвлэл "Үнэн" сонины албаны дарга
5. Ойдовын Батнасан - Нийслэлийн Сонгинохайрхан дуургийн 42 дугаар сургуулийн Монгол хэлний багш
96. Гүнэнгийн Чиндэгсүрэн - УИХ-ын Тамгын газрын албаны дарга
97. Дээжидийн Чойжил - Нийслэлийн худалдаа, үйлчилгээний "Бармаш" ХХК-ийн автоларкийн зөвлөх
98. Сандагийн Чулуунбаатар - Нийслэл дэх "Хуудийн талеө амьдралх ухаан төв" ТББ-ын тэргүүн
99. Бат-Очирын Чулуунхүү - Үндэсний бүтээмж хөгжлийн төвийн зөвлөх
100. Лхагвын Чулуухай - Увс аймгийн Хөдөлмер холамжийн үйлчилгээний халтсийн ахлах мэргжилтэн
101. Сэрээтэрийн Шаарийхүү - Төв аймгийн Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төвийн захирал
102. Жамбын Шаравнямбуу - Монголын емгевелгчдийн холбооны гишүүн, емгевелгч
103. Ачбазарын Шийлэгдамба - БСШУЯ-ны "Боловсролын салбарын хөгжлийн хөтөлбөр"-ийн зохицуулагч
104. Батаагийн Шура - МАХН-ын Удирдах зөвлөлийн ажлын албаны улс төрийн ажилтан
105. Чимиидийн Энхбаатар - Удирдлагын академийн эрх зүйн тэнхмийн эрхлэгч
106. Дармаагийн Энхтуяа - Төв аймгийн Сүмбэр сумын Засаг даргын орлогч
107. Чойжингийн Эрдэнэбаатар - Хэнтий аймгийн ИТХ-ын төлөөлөгч, МАХН-ын хорооны дарга
108. Бадрахын Эрдэнэбат - Төв аймгийн ЗДТГ-ын Цэргийн штабын дарга, хурандаа
6. Luushaagijn Battulgaa - Nийслэлийн soёl urлагийn "X- TUU" uran bүtээлийn nэgdлийn jujigchin
7. Ochirbatyn Battxiшиг - ШУА-ийn Газарzүйн хүрээлэнгийn лабораторийн эрхлэгч
8. Purzhevjavyn Bayannmehn - ХХААЯ-ны газрыn дарга
9. Radnaagijn Buyandegэр - Nийслэлийn uul urrhain "Mongolpros цветмет" ХХК-ийn ermiin мастер
10. Auuishiin Buantegs - ШУА-ийn Oлон uls судалалын хүрээлэнгийn эrdэм shinzilgээniy aхлах ажилтан

11. Аюурзанын Бямбасүрэн - Архангай аймгийн Эрдэнэбулаг сумын багийн Засаг дарга
12. Ядмаагийн Бямбасүрэн - Удирдлагын академийн ахлах багш
13. Гончигжавын Ганцогт - Ховд аймгийн геологи шинжилгээний "Алтай нэгдэл" ХК-ийн ерөнхий геологич
14. Самбуугийн Дайрийжав - Архангай аймгийн Эрдэнэбулаг сумын ЗДТГ-ын ажилтан
15. Агааантүрэвийн Дариймаа - Хөгжим бүжгийн коллежийн бага ангийн багш
16. Санжаадоржийн Дашинаа - Нийслэлийн Чингалтэй дүүргийн 39 дүгээр цэцэрлэгийн багш
17. Манжийн Дашихүү - Нийслэл дэх шуудан холбооны "Монгол шуудан" ХХК-ийн салбарын ялгагч
18. Долгорсүрэнгийн Доржков - Удирдлагын академийн ахлах багш
19. Бямбаагийн Дуламжав - Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын цэцэрлэгийн тогооч
20. Хандын Дуламсүрэн - ШУА-ийн Геокологийн хүрээлэнгийн референт
21. Жамъяны Дүгэргүрэн - Мал эмнэлгийн хүрээлэнгийн лабораторийн эрхлэгч
22. Самбуугийн Жавзандулам - МАХН-ын Төв байрны үйлчлэгч
23. Банзрагчийн Жаргал - "Төвийн бусийн цахилгаан дамжуулах сүлжээ" ХК-ийн Эрдэнэт-Хархорины салбарын ахлах инженер
24. Дашиямын Жүгдэрнамжил - Завхан аймгийн Улиастай сумын 4 дүгээр сургуулийн сантехник
25. Бат-Өлзийгийн Зоригт - Улсын Филармонийн гоцлол хөгжимчин
26. Гундсамбуунийн Зоригт - Нийслэлийн уулзурхайн "Монголпросцветмет" ХХК-ийн харьяа "Зэрэгцээ" алтны үйлдвэрийн бульдозерын машинч
27. Баасангийн Лхагвасүрэн - Архангай аймгийн Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн албаны дарга
28. Гомбодоржийн Лхагвасүрэн - "Дулааны цахилгаан станц-3" ХК-ийн засварын инженер
29. Дамдинбазарын Магсаржав - Архангай аймгийн Хангай сумын байгаль хамгаалагч
30. Жадамбазагийн Мижиддорж - Нийслэлийн уулзурхайн "Монголпросцветмет" ХХК-ийн жолооч
31. Мэнхөөгийн Мэнхболд - Удирдлагын академийн дэд профессор
32. Найдандийн Менхтуяа - Завхан аймгийн Улиастай сумын "Чандмань-Эрдэнэ" цогцолбор сургуулийн сургалтын менежер
33. Зэвээгийн Менхцэцэг - Дорнод аймгийн "Дорнод бүсийн эрчим хүчний систем" ХК-ийн зуухны машинч
34. Байвайн Мягмарсүрэн - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 1 дүгээр сургуулийн монгол хэл-урал зохиолын багш
35. Чагдагийн Норжмаа - Архангай аймгийн Ихтамир сумын сургуулийн бага ангийн багш
36. Шагдарын Оюунжаргал - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 11 дүгээр сургуулийн гадаад хэлний багш
37. Данрангийн Оюунцэцэг - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 21 дүгээр цэцэрлэгийн эрхлэгч
38. Хурцын Оюунцэцэг - Удирдлагын академийн ахлах багш
39. Гүнсэнжавын Сайнсанава - Монголын өмгээлэгчийн холбооны өмгээлэгч
40. Ондиогийн Сарантуяа - ШУА-ийн Философи социологийн хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний ахлах ажилтан
41. Лувсанцэрэнгийн Саранцэцэг - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 11 жилийн 50 дугаар сургуулийн нийгмийн ухааны багш
42. Ядамсүрэнгийн Саруул - ШУА-ийн Түүхийн хурээлэнгийн номын санч
43. Лхачингийн Сонговой - Нийслэл дэх шуудан холбооны "Монгол шуудан" ХХК-ийн хэсгийн ялгагч
44. Манлайн Сосорбарам - Монголын цусны сангийн тэргүүн
45. Буюнхишигийн Сумаа - Архангай аймгийн Хангай сумын Хүн эмнэлгийн сувилагч
46. Зоноровын Сүхбаатар - Ховд аймгийн Булган сумын 11 жилийн сургуулийн сургалтын менежер
47. Бандаагийн Сүхбат - "Дулааны цахилгаан станц-3" ХК-ийн засварын мастер
48. Ойдовын Туул - Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 1 дүгээр сургуулийн гадаад хэлний багш
49. Гүрсодийн Урзинцэцэг - ШУТИС-ийн Уул уурхайн инженерийн сургуулийн захирлын туслах

50. Баяндайн Халзай - Сэлэнгэй аймгийн Сайхан сум дахь "Хөтөвлийн цемент шохой" ХК-ийн гагнуурчин

51. Чалхаагийн Чадраабал - УХЯ-ны харьяа "Цагааннуур" худалдааны чөлөөт бүсийн Захирчийн ажлын албаны дарга

52. Эрдэнэ-Очирэн Чулуунбат - Монголын өмгөөвлөгчдийн холбооны Үйлдвэрчний хорооны өмгөөвлөгч

53. Дүгэрийн Энхболд - Орхон аймаг дахь уулын баяжуулах "Эрдэнэт" үйлдвэрийн баяжуулах фабрикийн эзлжийн дарга

54. Осорын Энхтуяа - Орхон аймаг дахь уулын баяжуулах "Эрдэнэт" үйлдвэрийн цахилгаанчин

55. Мягмарын Энхцэцэг - МАХН-ын Удирдах зөвлөлийн сан хөрөнгийн нягтлан бодогч

"ШУДАРГА ЖУРАМ" МЕДАЛИАР:

1. Сандагийн Дуламсүрэн - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 14 дугаар хорооны өндөр настан, хүндэт донор

2. Мишигийн Дэлгэрсайхан - Дорноговь аймгийн Сайхандуулан сумын 2 дугаар багийн Засаг дарга

3. Норовын Жанчмаа - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 18 дугаар хорооны өндөр настан, хүндэт донор

4. Дорждамбын Ургамал - Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 3 дугаар хорооны өндөр настан, хүндэт донор

5. Дүгэрийн Цэрэндолгор - Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 10 дугаар хорооны өндөр настан, хүндэт донор

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 06-ны өдөр

Дугаар 35

Улаанбаатар
 хот

Сүн Юүн Сон-ыг "Алтан гадас"
одонгоор шагнах тухай

Монгол Улс, БНСУ-ын найрамдалт харилцааг бэхжүүлэх, хоёр орны боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж БСШУ-ны

зөвлөх Сүн Юүн Сон-ыг "Алтан гадас" одонгоор шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 06-ны өдөр

Дугаар 36

Улаанбаатар
 хот

ОХУ-ын зарим иргэнийг одон,
 медалиар шагнах тухай

Монгол Улс, ОХУ-ын харилцаа, хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь

нэмрийг нь үнэлж ОХУ-ын иргэн дор дурьдсан хүмүүсийг одон, медалиар шагнасугай.

"АЛТАН ГАДАС" ОДОНГООР:

1. Иван Сергеевич Мостыка - ОХУ-аас
Монгол Улсад суугаа ЭСЯ-ны элчин зөвлөх

2. Валерий Жумсуевич Цыремпилов - ОХУ-ын Буриад Улсын Хиагтын районы дарга

"НАЙРАМДАЛ" МЕДАЛИАР:

Сергей Пурбуевич Будажапов - ОХУ-ын Төрийн думын гишүүн

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 06-ны өдөр

Дугаар 37

Улаанбаатар
хот

Ван Да Чи-г "Найрамдал"
медалиар шагнах тухай

Монгол Улс, БНХАУ-ын хооронд боловсрол,
соёл, шинжлэх ухааны хамтын ажиллагааг
хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж
БНХАУ-ас Монгол Улсад суугаа Элчин сайдын

яамны соёлын зөвлөх Ван Да Чи-г "Найрамдал"
медалиар шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Дугаар 38

Улаанбаатар
хот

Иржи Неквасилийг "Найрамдал" медалиар
шагнах тухай

Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Чех Улсын
Найрамдалт харилцаа, хамтын ажиллагааг
бэхжүүлэхэд оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж Бүгд
Найрамдах Чех Улсаас Монгол Улсад суугаа Элчин

сайд Иржи Неквасилийг "Найрамдал" медалиар
шагнасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 28-ны өдөр

Дугаар 44

Улаанбаатар
хот

Зарим шүүгч, ерөнхий шүүгчийг
сэлгэн ажиллуулах тухай

"Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай" хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, "Шүүхийн тухай" хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1, 42.3 дахь хэсгийг тус тус баримтлан, Шүүхийн Ерөнхий зөвлөлийн саналыг үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

1. Алгаагийн Мэнхзул, Доржхорлоогийн Оюунжаргал, Намжилсүрэнгийн Оюунтуяа, Юндэнгийн Энхмаз нарыг Төв аймаг дахь сум дундын 1 дүтээр шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас Төв аймаг дахь сум дундын 2 дугаар шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд; Дамдинокамцын Буяントгох, Шунуугийн Дуламжав, Лхамжавын Мэнхцэцгэ, Сямбуугийн Оролмаа нарыг Төв аймаг дахь сум дундын 2 дугаар шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас Төв аймаг дахь сум дундын 1 дүтээр шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

2. Нямдоржийн Ичинхорлоог Баянгол дүүргийн шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас Хан-

Ул дүүргийн шүүхийн шүүгчийн, Бат-Өлзийн Хажидмааг Төв аймгийн Захиргааны хэргийн шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас Нийслэлийн Захиргааны хэргийн шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

3. Лхамжавын Сарангэрэлгийг Чингэлтэй дүүргийн шүүхийн шүүгч, ерөнхий шүүгчийн албан тушаалаас Сонгинохайрхан дүүргийн шүүхийн шүүгч, ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд; Дашиямын Цогтсхайсаны Сонгинохайрхан дүүргийн шүүхийн шүүгч, ерөнхий шүүгчийн албан тушаалаас Чингэлтэй дүүргийн шүүхийн шүүгч, ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд тус тус сэлгэн ажиллуулсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2008 оны 02 дугаар
сарын 28-ны өдөр

Дугаар 45

Улаанбаатар
хот

Шүүгчийн албан тушаалаас
чөлөөлөх тухай

"Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай" хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, "Шүүхийн тухай" хуулийн 58 дугаар зүйлийн 58.1.1 дэх хэсгийг тус тус баримтлан, Шүүхийн Ерөнхий зөвлөлийн саналыг үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Өөрөө хүсэлт гаргасан тул Пүрэвдоржийн Сарантуяаг Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2007 оны 12 дугаар
сарын 26-ны өдөр

Дугаар 356

Улаанбаатар
хот

Мөнгөн шагнал олгох тухай

Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 7.1.4-т заасны ундэслэн Мөнгөл Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Чөлөөт, жүдо, сумо бех болон боксын дэлхийн аварга шалгаруулах; чөлөөт, сумо бехийн залуучуудын дэлхийн аварга шалгаруулах; мотоспорт, буудлага, сумо бехийн Ази тивийн аварга шалгаруулах; бокс, буудлага, жүдо бехийн Ази тивийн залуучуудын аварга шалгаруулах; жүдо бехийн Ази тивийн ёсверийн аварга шалгаруулах тэмцээнд тус тус амжилт гаргаж медаль хуртсэн

тамирчад хавсралтад заасан хэмжээний мөнгөн шагналыг олгосугай.

2. Мөнгөн шагналд зарцуулах 180,200.0 (нэг зуун наян сая хоёр зуун мянган) төгрөгийг Эрүүл мэндийн сайдын 2008 оны төсвийн багцын биеийн тамир, спортын арга хэмжээний зардлаас гаргахыг Эрүүл мэндийн сайд Б.Батсээрээдэнэд зөвшөөрсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

С.БАЯР

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
САЙД

Б.БАТСЭРЭЭДЭНЭЗ

Засгийн газрын 2007 оны 356 дугаар
тогтооолын хавсралт

МӨНГӨН ШАГНАЛ ОЛГОХ ТАМИРЧДЫН ЖАГСААЛТ

№	Овог нэр	Жин, зай, тереп	Медаль	Шагналын хэмжээ (мян.төг)
Чөлөөт бехийн дэлхийн залуучуудын аварга шалгаруулах тэмцээн				
1	Батчуулун Хосбаяр	60 кг	Хүрэл	3000.0
2	Дашлунцаг Тулга	50 кг	Алт	7200.0
3	Очирбат Насанбурмаа	67 кг	Хүрэл	1800.0
				12000.0
Чөлөөт бехийн дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээн				
4	Баяраа Наранбаатар	55 кг	Мөнгө	15000.0
5	Дорж Нармандах	59 кг	Хүрэл	8000.0
				23000.0
Жүдо бехийн Ази тивийн ёсверийн аварга шалгаруулах тэмцээн				
6	Эрдэнэчимэг Төгөлдөр	42 кг	Хүрэл	600.0
7	Ганболд Хэрлэн	55 кг	Алт	3000.0
8	Пүрэвбаатар Уянга	48 кг	Хүрэл	300.0
9	Цэнд-Аюуш Наранжаргал	57 кг	Алт	900.0
10	Мөнхмагнай Хоролсүрэн	63 кг	Хүрэл	300.0
				5100.0

Жүдо бөхийн Ази тивийн залуучуудын аварга шалгаруулах тэмцээн

11	Довдон Алтансүх	60 кг	Мөнгө	1800.0
12	Даваасүрэн Делгүен	66 кг	Мөнгө	3000.0
				4800.0

Жүдо бөхийн багийн дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээн

13	Баасанхүү Уранчимэг	Багаар	Хүрэл	2400.0
14	Менхбаатар Бундмаа		Хүрэл	2400.0
15	Тавхайн Оюунсүрэн		Хүрэл	2400.0
16	Түмэн-Од Баттегс		Хүрэл	2400.0
17	Хишигбат Эрдэнэт-Од		Хүрэл	2400.0
18	Цэдэвсүрэн Мөнхзаяа		Хүрэл	2400.0
19	Хүрэлдорж Батхишиг		Хүрэл	2400.0
20	Шархүү Цэвэлмаа		Хүрэл	2400.0
21	Пүрэвжаргал Нхамдэгд		Хүрэл	2400.0
22	Доржотов Цэрэнханд		Хүрэл	2400.0
				24000.0

Сумо бөхийн Ази тивийн аварга шалгаруулах тэмцээн

23	Рэнцэндорж Гантэгс	85 кг	Алт	3600.0
24	Түмэннаасан Амартувшин	-115 кг	Мөнгө	1800.0
25	Ганхуяг Наранбат	+115 кг	Мөнгө	1800.0
26	Цэдэв Мягмарсүрэн	Үнэмлэхүй	Хүрэл	900.0
27	Сэлэнгэ Энхзаяа	65 кг	Алт	3600.0
28	Ядамдорж Согоо	+65 кг	Мөнгө	1800.0
29	Бааст Батчимэг	Үнэмлэхүй	Хүрэл	900.0
30	Балжинням Бат-Эрдэнэ	50 кг	Мөнгө	1800.0
31	Баярсайхан Оролзод	Багаар	Мөнгө	1800.0
32	Ядамдорж Согоо		Мөнгө	1800.0
33	Сэлэнгэ Энхзаяа		Мөнгө	1800.0
34	Бааст Батчимэг		Мөнгө	1800.0
35	Раднаабазар Очирпүрэв	Багаар	Хүрэл	900.0
36	Ганхуяг Наранбат		Хүрэл	900.0
37	Уламбаяр Бямбажав		Хүрэл	900.0
38	Цэдэв Мягмарсүрэн		Хүрэл	900.0
				27000.0

Сумо бөхийн дэлхийн залуучуудын аварга шалгаруулалт тэмцээн

39	Баатар Банзрагч	Багаар	Хүрэл	900.0
----	-----------------	--------	-------	-------

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

2008 он №9 (534)

40	Адъяа Баасандорж		Хүрэл	900.0
41	Дүгээрсүрэн Нацагдорж		Хүрэл	900.0
42	Баярсайхан Занабазар		Хүрэл	900.0
				3600.0
Сумо бөхийн дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээн				
43	Раднаабазар Очирпүрэв		Хүрэл	2400.0
44	Ганхуяг Наранбат	Багаар	Хүрэл	2400.0
45	Уламбаяр Бямбажав		Хүрэл	2400.0
46	Цэдэв Мягмарсүрэн		Хүрэл	2400.0
				9600.0
Сумо бөхийн дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээн				
47	Цэдэв Мягмарсүрэн	Үнэмлэхүй	Хүрэл	8000.0
48	Уламбаяр Бямбажав	+115 кг	Алт	18000.0
49	Салэнгэ Энхзаяа	65 кг	Хүрэл	2400.0
				28400.0
Сумо бөхийн дэлхийн залуучуудын аварга шалгаруулах тэмцээн				
50	Баярсайхан Занабазар	80 кг	Мөнгө	1800.0
51	Адъяа Баасандорж	100 кг	Алт	3600.0
				5400.0
Мотоспортын Ази тивийн аварга шалгаруулах тэмцээн				
52	Эрдэнэбилиг Халиунболд	Багаар	Мөнгө	1800.0
53	Болдбаатар Ган-Од	Багаар	Мөнгө	1800.0
				3600.0
Боксын Ази тивийн залуучуудын аварга шалгаруулах тэмцээн				
54	Цэрэнжав Ганхуяг	57 кг	Хүрэл	1000.0
				1000.0
Боксын дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээн				
55	Энхбат Бадар-Ууган	54 кг	Мөнгө	15000.0
				15000.0
Буудлагын Ази тивийн аварга шалгаруулах тэмцээн				
56	Цогбадрах Мөнхзул	25 метр	Мөнгө	6000.0
				6000.0
Буудлагын Ази тивийн аварга шалгаруулах тэмцээн				
57	Отряд Гүндэгмаа	Гар бүү багаар	Мөнгө	1800.0
58	Даваажанцан Оюун		Мөнгө	1800.0
59	Цогбадрах Мөнхзул		Мөнгө	1800.0

60	Зоригт Батхуяг	Урт буу Багаар	Хүрэл	900.0
61	Дамдинсүрэн Лхамсүрэн		Хүрэл	900.0
62	Чулуунбадрах Нарантуяа		Хүрэл	900.0
				8100.0
Буудлагын Ази тивийн залуучуудын аварга шалгаруулах тэмцээн				
63	Цагаандалай Хонгорзуул	Гар буу Багаар (25 метр)	Менгэ	900.0
64	Төмөрчөдөр Баярцэцэг		Менгэ	900.0
65	Бямбаа Агиймаа		Менгэ	900.0
66	Цагаандалай Хонгорзуул	Гар буу Багаар (10 метр)	Хүрэл	300.0
67	Бямбаа Агиймаа		Хүрэл	300.0
68	Төмөрчөдөр Баярцэцэг		Хүрэл	300.0
				3600.0
		ДҮН		180200.0

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2007 оны 12 дугаар
сарын 29-ний өдөр

Дугаар 358

Улаанбаатар
хот

Журам батлах тухай

Агаарын зайл нисэхэд ашиглах тухай хуулийн 5.1-д заасныг ундэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. "Агаарын зайл нисэхэд ашиглах ерөнхий журам"-ыг хавсралтын ёсоор баталсугай.

2. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Батлан хамгаалахын сайд

Ж.Батхуяг, Зам, тээвэр, аялал жуулчлалын сайд Р.Раш нарт тус тус үүргэ болгосугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

С.БАЯР

БАТЛАН ХАМГААЛАХЫН
САЙД

Ж.БАТХУЯГ

ЗАМ, ТЭЭВЭР, АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙД

Р.РАШ

Засгийн газрын 2007 оны 358 дугаар
тогтооолын хавсралт

**АГААРЫН ЗАЙГ НИСЭХЭД АШИГЛАХ
ЕРӨНХИЙ ЖУРАМ**

Нэг. Ерөнхий зүйл

1. Монгол Улсын агаарын зайн ангиллыг тогтоох, түүний ашиглалтад зохицуулалт хийх, агаарын зайн хяналт, аюулгүй байдлыг хангуулах, агаарын зайл хүмүүнлэгийн олон улсын үйл ажиллагаанд зориулан ашиглуулах харилцааг энэхүү журмаар зохицуулна.

1.2. Энэхүү журмыг Монгол Улсын агаарын зайл ашиглаж байгаа улсын болон иргэний нисэхийн байгууллага уйл ажиллагаанд даагаж мөрднене.

Хоёр. Агаарын зайн ангилал

2.1. Монгол Улсын агаарын зайл ашиглах зориулалтаар нь улсын болон иргэний нисэхэд ашиглах агаарын зайл гэж тогтооно.

2.2. Агаарын довтолгооноос хамгаалах цэргийн командлал нь Иргэний нисэхийн ерөнхий газартай хамтран аюултай, хязгаарлалттай, хориотой болон цэргийн зориулалтын бүсийг тогтооно.

2.3. Цэргийн зориулалтын агаарын бүсийг ашиглалтын төвлөвлөлтийг Агаарын довтолгооноос хамгаалах цэргийн командлал Иргэний нисэхийн ерөнхий газарт урьдчилсан мэдэгдэнэ. Тухай агаарын бүсийг иргэний нисэхэд ашиглах тохиолдолд Агаарын довтолгооноос хамгаалах цэргийн командлалын зөвшөөрлийг авна.

2.4. Аюул тулгарсан агаарын хөлгийн нислэгт цэргийн зориулалтын агаарын бүсийг

ашиглах шаардлага гарах тохиолдолд Агаарын довтолгооноос хамгаалах цэргийн командлалаас зөвшөөрөл авна.

2.5. Энэхүү журмын 2.3, 2.4-т зааснаас бусад тохиолдолд цэргийн зориулалтын агаарын бүсийг иргэний нисэхэд ашиглахыг хориглоно.

2.6. Иргэний нисэхийн еренхий газартай зөвшлийвэгүй бол иргэний нисэхэд ашиглах агаарын зайд сургууль-байлдааны нислэг хийхийг хориглоно.

2.7. Агаарын хаалга болон агаарын зам нь нэр, дугаартай байна.

Гурав. Агаарын зайн хяналт

3.1. Монгол Улсын агаарын зайд үйлдвэрлэж байгаа бүх агаарын хөлгийн нислэгийн төлөвлөлт, хеделгээн, удирдлага нь холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу явагдаж байгаа эсэхийг агаарын зайн хяналтаар тодорхойлно.

3.2. Монгол Улсын агаарын зайн аюулгүй байдлыг хангах, батлан хамгаалах хяналтыг Агаарын довтолгооноос хамгаалах цэргийн командлал, нисэхийн аюулгүй ажиллагааг хангах хяналтыг Иргэний нисэхийн еренхий газар холбогдох журмын дагуу тус тус гүйцэтгэнэ.

3.3. Иргэний нисэхийн еренхий газраас хэрэгжүүлэх агаарын зайн хяналт нь агаарын хөлгийн байрлалыг тодорхойлох, агаарын хөлгүүд хоорондын аюулгүйн зайлт хангуулах, нислэгийн хеделгэвийнг хянах, нисэхийн аюулгүй ажиллагааг хангуулах, нислэгийн зөрчлийг илрүүлж таслан зогсоох, урьдчилан сэргийлэхэд чиглэгдэнэ.

3.4. Агаарын хөлгийн эзэмшигч радиолокацийн ялган таних төхөөрөмжийр тоноглогдоогүй агаарын хөлгөөр нислэг үйлдэх тохиолдолд энэ тухай нислэгийн төлөвлөгөөнд урьдчилан зааж, Агаарын довтолгооноос хамгаалах цэргийн командлалд мэдэгдэнэ.

Дөрөв. Агаарын зайн аюулгүй байдал

4.1. Монгол Улсын агаарын зайн аюулгүй байдлыг хангуулах арга хэмжээ нь үндэсний аюулгүй байдал, батлан хамгаалах, нисэхийн аюулгүй ажиллагааг хангахад чиглэгдэнэ.

4.2. Агаарын довтолгооноос хамгаалах цэргийн командлал болон Иргэний нисэхийн еренхий газар нь агаарын зайн аюулгүй байдлыг хангах түвшинд шаардлагатай тоног төхөөрөмж, мэргэжлийн боловсон хүчинтэй байна.

4.3. Агаарын довтолгооноос хамгаалах цэргийн командлал нь агаарын зайн аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор улсын болон иргэний агаарын хөлгийн нислэгийн хеделгэвийн мэдээлэл солилцох, зөрчил гаргасан агаарын хөлгийн нислэгийг таслан зогсоох үйл ажиллагааг зохицуулах журмыг Иргэний нисэхийн еренхий газартай хамтран баталж мэрдэнэ.

4.4. Монгол Улсын агаарын зайн аюулгүй байдлын зөрчлийг арилгах арга хэмжээг улсын болон иргэний нисэхийн байгууллага холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлнэ.

Тав. Агаарын зайн ашиглалтын зохицуулалт

5.1. Агаарын довтолгооноос хамгаалах цэргийн командлал нь агаарын зайн аюулгүй байдлыг хангах болон батлан хамгаалах зохицуулалтыг гүйцэтгэнэ.

5.2. Иргэний нисэхийн еренхий газар нь агаарын зайд нисэхийн аюулгүй ажиллагааг хангуулах болон улсын нийгэм, эдийн засгийг хөгжүүлэх зорилгоор агаарын зайлт үр өвөөжтэй ашиглах зохицуулалтыг гүйцэтгэнэ.

5.3. Монгол Улсын агаарын хилийн бүсийн ашиглалтын зохицуулалтыг Агаарын довтолгооноос хамгаалах цэргийн командлал Иргэний нисэхийн еренхий газартай хамтран гүйцэтгэнэ.

Зургаа. Монгол Улсын агаарын зайлт хүмүүнлэгийн олон улсын үйл ажиллагаанд зориулсан ашиглуулах

6.1. Монгол Улсын агаарын зайлт хүмүүнлэгийн олон улсын үйл ажиллагаанд зориулсан ашиглуулахыг Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлнэ.

6.2. Агаарын зайлт хүмүүнлэгийн олон улсын үйл ажиллагаанд зориулсан ашиглуулах асуудлыг Батлан хамгаалахын сайд, Зам, тээвэр, аялаа жуулчлалын сайдын хамтарсан тушаалаар батлагдсан журмаар зохицуулна.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2008 оны 01 дүгээр
сарын 04-ний өдөр

Дугаар 05

Улаанбаатар
хот

Иргэний бүртгэлийг сайжруулах зарим арга хэмжээний тухай

Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Хүн амын ерхийн болон хаягийн бүртгэл, сонгочийн нэрийн жагсаалтыг шинчилэн гаргаж, илэрсэн зерчлийг арилгах арга хэмжээ авахыг бүх шатны Засаг дарга нарт, эдгээр жагсаалтыг 2008 оны 3 дугаар сарын 1-ний дотор Иргэний бүртгэл, мэдээллийн улсын төвд ирүүлэхийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт тус тус даалгасугай.

2. Энэ тогтоолын 1 дүгээр зүйлийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагадаа техник хэрэгслийн, программ хангамж худалдан авах, сургалт, сурталчилгаа явуулах, хороодод нэмж ажиллуулах 163 гэрээтийн урамшуулалт зарцуулах 540, 227, 605 (таван зуун дечин сая хоёр зуун хорин долоон мянга зургаан зуун таван) төгрөгийг Засгийн газрын нийц сангаас гаргахыг Сангийн сайд Ч.Улаанд зөвшөөрсүгэй.

3. Эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр албан бус хаяг (задгай)-т оршин сугваа ерхийг хаягжуулах ажлыг батлагдсан төсөөтөө багтаан 2008 оны 2 дугаар сарын 20-ны дотор зохион Ч.Улаанд зөвшөөрсүгэй.

байгуулахыг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт, уг ажлыг зохион байгуулах аргачлал боловсруулж мэrdүүлэхийг Барилга, хот байгуулалтын сайд Ц.Цолмон, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд Ц.Менх-Оргил, Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга Н.Энхболд нарт тус тус даалгасугай.

4. Хүн амын ерхийн болон хаягийн бүртгэл, сонгочийн нэрийн жагсаалтыг гаргах ажлыг улсын хэмжээнд зохион байгуулахад мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангаж, иргэний бүртгэлтэй холбоотой хууль тогтоомжид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах асуудлыг боловсруулж 2008 оны 1 дүгээр сард Засгийн газарт оруулахыг Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд Ц.Менх-Оргилд даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРОНХИЙ САЙД

С.БАЯР

САНГИЙН САЙД

Ч.УЛААН

ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТОД
ХЭРГИЙН САЙД

Ц.МОНХ-ОРГИЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2008 оны 01 дүгээр
сарын 09-ний өдөр

Дугаар 06

Улаанбаатар
хот

Ажилд томилох тухай

Засгийн газрын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсэг, Териийн албаны тухай хуулийн 17.12.7 заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

бичгийн даргаар түр томилсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРОНХИЙ САЙД

С.БАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА

Н.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2008 оны 01 дүгээр
сарын 09-ний өдөр

Дугаар 08

Улаанбаатар
хот

Мянганы сорилтын гэрээний хэрэгжилтийн бэлтгэл ажлын тухай

Териийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 5-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

хэрэгжүүлж байгаа АНУ-ын Засгийн газар хооронд байгуулсан "Мянганы сорилтын гэрээ"-г хэрэгжүүлэх зорилгоор "Монголын мянганы сорилтын сан"-г байгуулж, "Монголын мянганы сорилтын сан"-гийн Удирдах зөвлөлийн

1. Монгол Улсын Засгийн газар, Мянганы сорилтын корпорациар дамжуулан үйл ажиллагаа

бүрэлдэхүүний саналын эрхтэй гишүүдийг хавсралтын ёсоор баталсугай.

2. Монголын мянганы сорилтын сан"-гийн Удирдах зөвлөлийн анхдугаар хураадааны эхийн байгуулж "Мянганы сорилтын гарзээ"-ний салшгүй хэсэг болох Хавсралтын 1-ийн "Е" хэсгийн 2-т

зассан эрх, үүргийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Удирдах зөвлөнд зөвшөөрсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАЯР

САГИЙН САЙД

Ч.УЛААН

Засгийн газрын 2008 оны 08 дугаар тогтоолын хавсралт

**"МОНГОЛЫН МЯНГАНЫ СОРИЛТЫН
САН"-ГИЙН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН
БҮРЭЛДЭХҮҮН**

Саналын эрхтэй:

Дарга: -Монгол Улсын Ерөнхий сайд С.Баяр

Гишүүд: -Сангийн сайд Ч.Улаан;

-Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд Н.Болормаа;

-Эрүүл мэндийн сайд Б.Батсэрээдэнэ;

-Барилга, хот байгуулалтын сайд Ц.Цолモン;

-Зам, тээвэр, аялал жуулчлалын сайд Р.Раш;

-Монголын үйлдвэрчний звлэлийн холбооны ерөнхийлгэч С.Ганбаатар (тохиролцсоноор);

-Хүний эрх, хөгжлийн төвийн тэргүүн Г.Уранцож (тохиролцсоноор);

-Ажил олгогч эздийн нэгдсэн холбооны гүйцэтгэх захирал Х.Ганбаатар (тохиролцсоноор);

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2008 оны 01 дүгээр
сарын 19-ний өдөр

Дугаар 16

Улаанбаатар
хот

Ажлаас чөлөөлөх тухай

Засгийн газрын тухай хуулийн 18³ дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, Гаалийн тухай хуулийн 52 дугаар зүйлийн 1 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

Гаргасан хүснэгтийг нь үндэслэн Баагаагийн Баттемерийг Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг-

Улсын гаалийн ерөнхий газрын даргын үүрэгт ажлаас чөлөөлсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАЯР

**МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА** Н.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2008 оны 01 дүгээр
сарын 19-ний өдөр

Дугаар 17

Улаанбаатар
хот

Ажилд томилох тухай

Засгийн газрын тухай хуулийн 18³ дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, Гаалийн тухай хуулийн 52 дугаар зүйлийн 1 дахь хэсэг, Төрийн албаны тухай хуулийн 17.12-ыг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

Дэржээгийн Цэвээнжавыг Засгийн газрын

хэрэгжүүлэгч агентлаг-Улсын гаалийн ерөнхий газрын даргаар тур томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАЯР

**МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА** Н.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2008 оны 01 дүгээр
сарын 23-ны өдөр

Дугаар 22

Улаанбаатар
хотТэмдэглэлт өдөр бий
болгох тухай

Нийтээр тэмдэглэх баярын болон тэмдэглэлт өвдүүдийн тухай хуулийн 5.2-ыг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

"Хууль хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай" Засгийн газрын 2004 оны 7 дугаар сарын 29-ний өдрийн 163 дугаар тогтоолоор баталсан

"Тэмдэглэлт өвдүүд"-ийн жагсаалтад "51. Иргэний ниймийн өдөр-1 дүгээр сарын 31." гэж нэмсүтэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД

С.БАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА Н.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ДҮГНЭЛТ

2008 оны 02 дугаар
сарын 15-ны өдөр

Дугаар 01

Улаанбаатар
хот

Улсын Их Хурал Онцгой албан татварын тухай хуульд
өөрчлөлт оруулах тухай хууль батлахдаа Үндсэн хуулийн
холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх маргааныг
хянан шийдвэрлэсэн тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдааныг Цэцийн орлогч дарга Н.Жанцан даргалж, Цэцийн гишүүн Ж.Амарсаная, Ц.Сарантуяа /илтгэгч/, Д.Мөнхзэрэл, Б.Пүрэвням нарын бүрэлдэхүүнтэй, хуралдааны нарийн бичгийн даргаар Д.Нарантуяаг оролцуулан Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхимд нээлттэй хийв.

Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдаанд өргөдөл гаргагч Нийслэлийн Баянгол дүүргийн 17 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн Б.Энхзаяа, Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөвлөгөөн Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Пүрэвдорж, гэрчээр Хууль зүй, Дотоод хэргийн дэд сайд М.Төрбаяр, Хүнс, Хөдөө ах ахуйн дэд сайд Н.Ганбямба, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга Н.Энхболд нар оролцлоо.

Цэцийн дунд суудлын хуралдаанаар Улсын Их Хурлаас 2007 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдөр баталсан Онцгой албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хууль нь Хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл боловсруулах, өргөн мэдүүлэх журмын тухай хууль, Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн зарим заалтыг зөрчих батлагдсан нь Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан хэлэлцэв.

Нэг. Нийслэлийн Баянгол дүүргийн 17 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн Б.Энхзаяа Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж гаргасан өргөдөлдөө:

"Монгол Улсын Их Хурлаас 2007 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдөр баталсан "Онцгой албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай" хууль нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "...хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчмын мөн" гэсэн заалтыг зөрчиж батлагдсан байна. Үндсэн хуулийн энз заалтаар бол Улсын Их Хуралын хуулиар тогтоосон журмыг ягштал билүүлэх ёстойг тунхагласан. Гэтэл Улсын Их Хурал Үндсэн хуулийн "хууль дээдлэх" зарчмыг зөрчиж "Хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл боловсруулах, өргөн мэдүүлэх журмын тухай" болон "Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай" хуулиудын тодорхой зүйл заалтуудыг үл хэрэгсэн маргаж буй хуулийн төслийг авч хэлэлцэж баталсан байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 4-т "Улсын Их Хурлын ...үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтооноо", Хорин доддугаар зүйлийн 1-д "Улсын Их Хурал бүрэн эрхээ чуулган, зохион байгуулалтын бусад хэлбэрээр хэрэгжүүлнэ" гэж тус тус заасан байдаг.

Энэ нь Улсын Их Хурлын үйл ажиллаганы журмын нэг болох "хууль тогтоох" онцгой бүрэн эрхээ Улсын Их Хурал вөрөө хэрхэн, яаж эдлэхийг хуулиар тогтоох учиртайг тодорхойлж егч байна гэсэн уг. Гэтэл Улсын Их Хурал дээрх журмыг тогтоосон "Хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл боловсруулах, өргөн мэдүүлэх журмын тухай" хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.4-ийн "...Улсын Их Хурлын гишүүн нь санаачилж буй хуулийн төслийнхөө талаар Засгийн газрын, түүнчлэн хуулийг хэрэгжүүлэх, хяналт тавих үүрэг бүхий холбогдох бусад байгууллагын санал, дүгнэлтийг авсан байх", 18 дугаар зүйлийн 18.10-ын "Улсын Их Хурлын гишүүн энэ хуулийн 3.1.4-т заасны дагуу Засгийн газар болон холбогдох бусад байгууллагад хуулийн төслийн явуулна", 18.11-ийн "Засгийн газар энэ хуулийн 13.10-т заасан төслийг хуралдаанаараа хэлэлцэн санал дүгнэлтээ 30 хоногт багтаан хууль санаачлагчид хүргүүлэх...", 18 дугаар зүйлийн 18.14-т "Энэ хуулийн 18.1-д заасан хугацаанд Засгийн газар хариу ирүүлээгүй бол тусгайлан өвх саналгүй гэж үзнэ" мөн хуулийн "Хуулийн төсөл өргөн мэдүүлэх" 20 дугаар зүйлийн 20.3.5-ын "Засгийн газар, холбогдох бусад байгууллагын санал дүгнэлт..."-ийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлж байгаа хуулийн төсөлд хавсаргах ёстойг хуульчилсан заалтуудыг зөрчсөн. Түүнчлэн "Монгол Улсын Их Хурлын тухай" хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-ийн "Улсын Их Хурал хууль тогтоох бүрэн эрхээ гагцхүү чуулганы хэрэгжүүлэх бөгөөд Улсын Их Хурлын нэгдсэн хуралдаан болон Байнгын хороодын хуралдааныг бэлтгэн явуулах, хуралдаанаар хууль болон Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл, бусад асуудал хэлэлцэх санал хураалгах, батлах, шийдвэр гаргахад Улсын Их Хурлын хуралдааны дэгийг баримтлана" гэсэн заалт, "Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай" хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан "Хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл хэлэлцэх журам" болон 18 дугаар зүйлийн 18.1-ийн "Өргөн мэдүүлсэн төслийг Улсын Их Хурлын дарга холбогдох байнгын хороонд шилжүүлэх бөгөөд уг хороо төслийг хэлэлцүүлэх бэлтгэл хангах, санал дүгнэлт гаргах нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэх бүх ажлыг хариуцна" 18.2-ын "Энэ хуулийн уг төслийг Байнгын хорооны

хуралдаанаар хэлэлцэж эхлэхээс 7-оос доошгүй хоногийн өмнө холбогдох Байнгын хороо нийт гишүүдэд хувилж хүргүүлнэ" гэсэн заалтыг тус тус зөрчиж, хэлэлцүүлгийн явцад зарим гишүүд сануулсаар байсан атал Улсын Их Хурлын нэр бүхий гишүүдийн өргөн барьсан хуулийн төслийг хэлэлцэж баталснаараа Монгол Улсын Үндсэн Хуулийн дээрх 2 заалтыг зөрчлөө.

Нэгэнт ингэж Үндсэн хууль зөрчиж батлагдсан хууль нь вөрөө бухлээрээ Үндсэн хуульд харшилсан хууль болох ёстой. Үүгээрээ Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2-ын "...хууль дээлдэх нь төрийн үйл ажиллагавны Үндсэн зарчим мөн" гэсэн заалтыг Монгол Улсын Их Хурлаас 2007 оны 11 дугаар сарын 30-ны өдөр баталсан "Онцгой албан татварын тухай" хуульд верчлэлт оруулах тухай" хууль зөрчсөн байгаа тул түүнийг хүчингүй болгуулахаар энэхүү гомдолоо гаралза.

Маргаж буй хуулийн төслийг хэлэлцэх үеийн материалтай танилцаж байхад энэ асуудлаар хуульд заасан нехцел журмын дагуу Улсын Их Хурлын гишүүд ямар нэгэн үйлдэл хийгээгүй, энэ асуудлаар Монгол Улсын Засгийн газар байр сууриа илэрхийлж, саналдаа Засгийн Газрын хуралдаанаар хэлэлцээгүй учир өргөн мэдүүлсэн хуульд хавсаргах ёстой холбогдох материалууд нь ч байхгүй байгаагаас гадна Монгол Улсын Их Хурал 2007 оны 11 дугаар сарын 30-ны өдрийн чуулганын нэгэнт хэлэлцэн баталсан хуульд нехж материалын бүрдүүлэх ажил зохион байгуулж байгаа нь Хууль зүй. Дотоод хэргийн сайдын 2007 оны 12 дугаар сарын 10-ны өдрийн 1/3137, Хүнс, Хөдөө аж ахуйн сайдын 2007 оны 12 дугаар сарын 21-ний 1/2714 тоот албан бичгүүдээс тодорхой харагдаж байна.

Энэ бүхэнд үндэслэж Үндсэн хуулийн тодорхой заалт зөрчиж Монгол Улсын Их Хурлаас 2007 оны 11 дугаар сарын 30-ны өдөр баталсан "Онцгой албан татварын тухай" хуульд верчлэлт оруулах тухай" Монгол Улсын хуулийг хүчингүй болгох өгнө үү" гэжээ.

Хоёр. Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, Улсын Их Хурлын гишүүн

Л.Пүрэвдорж Үндсэн хуулийн цэцэд ирүүлсэн хариу тайлбартаа:

"1. Монгол Улсын 2008 оны төсвийн тухай хуулийн төслийг Улсын Их Хурлын чуулганаар хэлэлцэх явцад төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийн үеэр онцгой албан татварын хэмжээг вөрчлөх асуудлаар санал хураан шийдвэрлэсэн бөгөөд үүнтэйгээ уялдуулан Монгол Улсын Их Хурлын чуулгана хуралдааны дэгийн тухай хуульд "төслийн анхны хэлэлцүүлгээр дэмжигдсэн зарчмын зөрүүтэй санал нь бусад хуулийн заалттай зөрчилдөл Байнгын хороо эсийн хэлэлцүүлэгт бэлтгэхдээ холбогдох бусад хуульд нэмэлт, вөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг хамтад нь хэлэлцүүлж болно" гэсний дагуу Л.Пүрэвдорж, Г.Занданшатар, Н.Батбаяр нарын Улсын Их Хурлын 15 гишүүн Онцгой албан татварын тухай хуульд вөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулан Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн юм.

Хууль санаачлагчид Хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл боловсруулах, өргөн мэдүүлэх, журмын тухай хуулийн 18.11-д заасан Засгийн газрын саналыг авахаар мөн хуулийн 18.10-д заасны дагуу 2007.11.28-ны едрийн 10/7115 тоот бичгээр хуулийн төслийг хүргүүлсэн бөгөөд, Засгийн газар 2007 оны 11 дүгээр сарын 28-ны едер хуралдаж Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Пүрэвдорж нарын санаачлан боловсруулсан Онцгой албан татварын тухай хууль, мөн зарим хуульд нэмэлт, вөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэлэлцэн, 2007 оны 11 дүгээр сарын 29-ний едрийн ХЭГ/2402 тоот албан бичгээрээ Засгийн газрын нэгдсэн саналаа хууль санаачлагчид хүргүүлжээ. Хууль санаачлагч нар Онцгой албан татварын хуульд вөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл, мөн зарим хуульд нэмэлт, вөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 2007 оны 11 дүгээр сарын 29-ний едер Улсын Их Хурлын даргад өргөн мэдүүлсэн байна.

Улсын Их Хуралд Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Пүрэвдорж, Н.Батбаяр нарын 15 гишүүний санаачилсан Онцгой албан татварын тухай хуульд вөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл өргөн

мэдүүлгэдэж, түүнийг хэлэлцэн баталсан бөгөөд, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын болон Хүнс, хөдөө аж ахуйн сайдын албан бичгүүд нь Ц.Дамиран, А.Бакий, Р.Буд, Ч.Содномцэрэн нарын санаачлагчаар боловсруулж байсан Онцгой албан татварын хуулийн төсөлд хамаараа бичгүүд байна.

Иймд Онцгой албан татварын тухай хуулийн төслийг боловсруулж, өргөн мэдүүлэхдээ Хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл боловсруулах, өргөн мэдүүлэх журмын тухай хуулийн 3.1.4, 16 дугаар зүйл, 18.10, 18.11, 18.14, 20.3.5-д заасныг зөрчөөгүй гэж үзэж байна.

Дээр дурдсан Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 23.5 дахь хэсэгт заасан "төслийн анхны хэлэлцүүлгээр дэмжигдсэн зарчмын зөрүүтэй санал нь бусад хуулийн заалттай зөрчилдөл Байнгын хороо эсийн хэлэлцүүлэгт бэлтгэхдээ холбогдох бусад хуульд нэмэлт, вөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг хамтад нь хэлэлцүүлж болно" гэж заасны дагуу Монгол Улсын 2008 оны төсвийн тухай хуулийн төслийн хэлэлцүүлэгтэй хамтад нь хэлэлцүүлэх үүднээс Төсвийн байнгын хороо Онцгой албан татварын тухай хуульд вөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн хэлэлцэх эсэх асуудлыг 2007 оны 11 дүгээр сарын 29-ний едрийн хуралдаанаархаа хэлэлцэн бөгөөд улмаар мөн хуулийн 16.3 дахь хэсэгт заасны дагуу 2007 оны 11 дүгээр сарын 30-ны едер анхны хэлэлцүүлгээр нь баталсан юм.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн 23.5 дахь хэсэг нь аливаа хуулийн төслийг хэлэлцэх явцад дэмжигдсэн санал, бусад хуультай зөрчилдөл холбогдох хуульд нэмэлт, вөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг хуулийн уялдаа холбоог хангах, бусад хуультай зөрчилдсэн хууль батлахгүй байх шаардлагын үүднээс эхний хуулийн төсөлтэй хамт хэлэлцүүлж, батлах асуудлыг зохицуулсан байдал.

Түүнчлэн Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн 33.5-д заасны дагуу Монгол Улсын төсвийн тухай хуулийг өмнөх оны 12 дугаар сарын 1-ний дотор багтаан баталдаг тул Монгол Улсын 2008 оны төсвийн тухай хуулийг 2007

оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдөр баталж, ингэхдээ хуулийн төслийн нэг дэх хэлэлцүүлгээр дэмжигдсэн саналын дагуу Онцгой албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хамт хэлэлцүүлэн батлуулсан байх тул Онцгой албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэлэлцэн, батлахдаа Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 16.1, 18.1, 18.2 дахь хэсгийг зөрьеөгүй гэж үзэж байна.

Иймээс Онцгой албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Улсын Их Хурал хэлэлцэн батлахдаа Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "...хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн" гэснийг зөрьеөгүй болно" гэжээ.

Гурав. Хууль зүй, Дотоод хэргийн дэд сайд М.Төрбаяр Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдаанд гэрчээр оролцож гаргасан тодорхойлолтдоо:

"...2007 оны 11 дүгээр сарын 21-ний өдрийн 8/7019 тоот албан бичгээр Ц.Дамиран гишүүний бланкаар нэр бүхий 4 гишүүн Онцгой албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах асуудлаар хуулийн төсөл боловсруулж, Засгийн газрын санал, дүгнэлт гаргуулахаар ирүүлсэн. Хуулийн дагуу эхлээд энэ тоотоороо Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хандсан байгаа. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар манай яаманд хандсан... Хуулийн төсөлд яамдаас санал аваад манай санал, дүгнэлт боловсруулж Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлдэг журамтай. Тэр дагуу яамдад албан тоот явуулсан нь энд дурьдагдсан 1/3137 тоот ч түүний нэг байгаа юм. Ц.Ганхуяг гишүүний хариу ирүүлсэн тоот нь болохоор энэ 4 гишүүний санаачилсан хуулийн төсөлд санал ирүүлсэн 1/2714 тоот байгаа. Тэгэхээр энэ нь Онцгой албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах асуудлаар нэр бүхий 4 гишүүний санаачилсан хуулийн төсөлд манай яамнаас явуулсан албан тоотын дагуу Хүнс, хедее аж ахуйн яамнаас ирүүлсэн хариу юм. Ганцхан Хүнс, хедее аж ахуйн яам биш энд бүх яамдуудаас санал ирүүлсэн байгаа.

2008 оны төсвийн тодотгол хэлэлцүүлэхтэй холбогдуулаад нэр бүхий 7 хуулийг Л.Пүрэвдорж гишүүний албан бланкан дээр Засгийн газраас санал аваахаар ирүүлсэн. Түүн дотор дахиад Онцгой албан татварын хууль явж байсан. Энэ хуулийн бичлэг нь өөр, санаачлагчид нь бас өөр. Хоёр өөр хуулийн төсөл байгаа юм. Өөрөөр хэлбэл цаг хугацааны хувьд хойно урдаа гараад явж байсан гэсэн уг. Агуулга нь бол адилхан.

Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлж санал дүгнэлт гарсан төсөл нь Л.Пүрэвдорж гишүүний тайлбарлаад байгаа нэр бүхий 7 хууль дотор явж байгаа төсөл юм. Манайх яамдаас санал аваад санал, дүгнэлт гаргаж байх шатанд энэ төсөл нь түрүүлээд батлагдчихсан болохоор дахиж эхнийхээр Засгийн газрын хуралдаан хийж хэлэлцүүлэх шаардлагагүй юм. Санал, дүгнэлт бэлтгэж байх явцад түрүүлээд батлагдчихлаа гээд энэ асуудлыг картаар хаасан.

Өргөдөл гаргагч хоёр дахь хуулийн төсөл буюу багцаараа явж байгаа хуулийн төсөлд нөхөж санал аваад байна гэж ойлгоод байна. Яамдаас нөхөн санал авсан юм өрөөсвөө байхгүй. Эхний хуулийн төсөл дээр санал аваа процесст яамдуудад янз бүрийн хугацаанд явагдаж байсан байгаа юм.

Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцэгдэж санал, дүгнэлт гарсан хуулийн төсөл нь бол сүүлд нэр бүхий 15 гишүүний санаачилсан 7 багц хууль юм. Энэ төсөл нь 11 дүгээр сарын 28-ны хуралдаанаар хэлэлцэгдээд 58 дугаар тэмдэглэл гараад 11 дүгээр сарын 29-нд Улсын Их Хуралд хүргэгдсэн." гэв.

Дөрөв. Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга Н.Энхболд Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдаанд гэрчээр оролцож гаргасан тодорхойлолтдоо:

"Монгол Улсын Засгийн газрын 2007 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн хуралдаанаар Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Пүрэвдорж нарын санаачилж боловсруулсан Онцгой албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэлэлцсэн. Энэ үеэр нилээд олон хууль хамт хэлэлцэгдсэн. Яагаад олон хууль нэг дор

хэлэлцэгдсэн бэ гэхээр Монгол улсын төсөв батлагдах хугацаа тулсан байсан учраас төсөвтэй холбогдуулж зарим хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай асуудлуудыг Улсын Их Хурлын гишиг санаачлаад, яаралтай хэлэлцэж өгөвч гэж хүсэлт тавьж Засгийн газарт хандаад тэр асуудлуудыг хэлэлцэний дотор Онцгой албан татварын хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл байсан.

Монгол улсын төсвийн төслийг Улсын Их Хурлаар хэлэлцүүлэх явцад Улсын Их Хурлын ажлын хэсгээс боловсруулсан хуулийн төслийд зарчмын хувьд дэмжиж байна гэдгээ Засгийн газар албан ёсоор илэрхийлсэн. Энэ дотор Онцгой албан татварын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хууль орж байгаа. Улсын Их Хурал 2008 оны Монгол улсын төсвийн төслийг хуулиар тогтоосон хугацаанд хэлэлцэн батлахад Засгийн газраас бүх талын туслалцаа дэмжлэг үзүүлэх болно гэдгээ тэмдэглэнд мэн тусгаж өгсөн.” гэв.

ҮНДЭСЛЭЛ:

1. Улсын Их Хурлаар 2007 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдөр батлагдсан Онцгой албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг 2007 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцэж Засгийн газрын санал авсан болох нь Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдааны явцад тэрчүүдийн мэдүүлэг, бусад нотлох баримтвар тогтоогдож байна.

2. Монгол Улсын Их Хурал 2007 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдөр Онцгой албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хууль батлахдаа Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн “...хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчмын мөн”, Хорин тавдугаар зүйлийн 4 дахь хэсгийн “Улсын Их Хурлын ...үйл ажиллагааны журмыг хуулиар

тогтооно”, Хорин додлугаар зүйлийн 1 дахь хэсгийн “Улсын Их Хурал бүрэн эрхээ чуулган, зохион байгуулалтын бусад хэлбэрээр хэрэгжүүлнэ” гэсэн заалтыг зөрчсөн гэх үндэслэл тогтоогдохгүй байна.

Улсын Их Хурал хууль тогтоох онцгой бүхэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ Хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төсөл боловсруулах, өргөн мэдүүлэх журмын тухай болон Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд заасан хэм хэмжээг ягштал баримталж ажиллах нь зүйтэй болох нь маргтан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад харагдаж байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1, Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 1, 2 дахь хэсгийн заалтуудыг удирдлага болгон ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ нь:

1. Монгол Улсын Их Хурал 2007 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдөр Онцгой албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хууль батлахдаа Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Хорин тавдугаар зүйлийн 4 дахь хэсэг, Хорин додлугаар зүйлийн 1 дахь хэсгийн заалтуудыг тус тус зөрчеэгүй байна.

2. Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу энэхүү дүгнэлтийг 2008 оны хаврын чуулган эхэлснээс хойш 15 хоногийн дотор багтаан хэлэлцэж, хэрхэн шийдвэрлэсэн тухай хариу ирүүлэхийг Улсын Их Хуралд уламжилсугай.

ДАРГАЛАГЧ

ГИШҮҮД

Н.ЖАНЦАН

**Ж.АМАРСАНАА
Ц.САРАНТУЯА
Д.МОНХГЭРЭЛ
Б.ПҮРЭВНЯМ**

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав.
Хаяг: <<Төрийн мэдээлэл>> эмхтгэлийн зөвлөл.

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
Хэвлэх хэсэгт хэвлэв.

Улаанбаатар - 12
Төрийн ордон

№ 265958
Индекс: 14003

№ 329487

Хэвлэлийн хуудас 3.5